

518 Knjižnica Lucija
Ljubljana

BOR

Leto: III.

Maribor, sobota 30. decembra 1922.

Številka: 294.

Kako misli ljudstvo?

Maribor, 28. dec.

Na kmečkem shodu na Polensaku pri Ptuju minoli tork sprejeta resolucija je značilna za mišljenje našega ljudstva. Zborovalci so bili po večini pristaši Samostojne kmetijske stranke, ki so pa v polnem obsegu odobraval izvajana demokratiška poslanca dr. Kukeveca, da si on nikdar ni imel navade uganjati demagoštvo in se komurkoli jaskati ali hliniti. V polnem obsegu so tudi odobraval njegova izvajanja glede nujne potrebe, da se slovenski naprednjaki ne pobijajo med seboj, ampak da vse, kar čuti napredno, tvori enotno silo kakor v časih bivše narodne stranke.

Kdor je zasledoval ljudsko mišljenje izza časa sem, odkar so se izločili z bivše narodne stranke kar dve novi po svojem bistvu napredni stranki, samostojna in narodno-socialna, je mogel povsod zlasti med našim zavednim in bistro mislečim kmečkim ljudstvom opaziti nevoljo nad razcepjenjem slovenskih naprednih političnih sil. Ze pri zadnjih volitvah v konstituantu l. 1920 se je moglo opaziti, da je to cepljenje napredni misli samo škodovalo, kakaj naš priprosti človek ni mogel pojmiti, zakaj bi se morale po svojih programih bistveno sorodne stranke med seboj pretepati in robiti. Program demokratiške stranke je samo z malo nijanso, da ni izrazito razredna kmečka stranka, podoben programu Samostojne kmetijske stranke, in najmanj toliko socialnih zahtev nego jih ima v svojem programu narodno-socialna stranka, ima v svojem tudi demokratiška stranka. Posledica cepjenja pri volitvah l. 1920 pa je bila, da so se mnogi inteligenti zlasti po deželi odtegnili vsakemu agitatoričnemu delu, kar je znatno zmanjšalo uspeh napredne misli, ki je pa v kljub temu še bil prav časten, da si bil še mnogo lepši, če bi se vse napredno ljudstvo bilo tesno strnilo in šlo enotno v volilno borbo.

Tudi izza volitev sem pa do danes je ta razcepjenost prinašala je slabe sadove, kar se je že pokazalo pri lanskih obč. volitvah, kjer so klerikalci dosegli znatno večji uspeh nego l. 1920. Mnogo delavnih moči je bilo vezanih v svojem razmahu, se je odtegnilo javnemu delu in življenski sila, ki leže v našem naprednem življu v mariborski pokrajini, niso prišle do pravega razmaha.

To dobro vidi naše razborito kmečko ljudstvo, morda bolj nego nekateri voditelji Samostojne kmetijske stranke, sedaj pred novimi volitvami. Sklep kmetov na Polensaku je za to jasn dokaz. Mirne duše lahko trdimo, da bi se takšni sklepi stonili danes na vseh kmečkih shodih in da bi se napredni kmetje vseh strank, ako bi se izvršili med njimi tozadevni plebiscit, izrekli v em smislu. To je glasen opomin volilnim politikom vseh naprednih strank, da ne smejo tiščati glave v peski, ampak se odločno postaviti na stališče resolucije kmetov na Polensaku.

FORZA.

Curih, 29. dec. (Izv.) Sklepni tečaj: Pariz 38.55; Zagreb 1.40; London 24.52; Berlin 0.0725; Praga 16.56; Italija 26.70; Newyork 528.50; Dunaj 0.0075; žigosa-ne krone 0.0076; Budimpešta 0.2175; Varšava 0.03; Sofija 3.60; Bukarešta 3.10.

Zagreb, 29. decembra. (Izv.) Pariz 6.79—6.825; Svica 17.75—17.80; London 431—433; Berlin 1.13—1.20; Dunaj 0.133—0.135; Praga 2.95—2.97; Italija 4.69—4.725; Newyork 91.50—92.50; Budimpešta 3.92—3.95.

Pogajanja z muslimani.

Omerović v Beogradu. — Nove zahteve muslimanov.

Beograd, 29. decembra. (Izvirno.) Včeraj je dospel v Beograd novo designirani trgovinski minister in bivši minister za narodno zdravje, Omerović (muslimanski desničar) ter je še tekom dopoldneva obiskal ministrskega predsednika Pašića in mu sporočil sklep muslimanskega kluba z dne 26. decembra. Razen že znanih pogojev zahtevajo muslimani, da postane Omerović trgovinski minister, posl. Serić državni podtajnik in notranjem ministrstvu. Omerović je nadalje zahteval od Pašića, da nemudoma ugodni in izpolni že sprejete pogoje. Pašić je vse lepo obljubil ter pristavil, da mora o tem še razpravljati tudi na seji glavnega odbora radikalne stranke, da zamore izpolniti tudi še neizpolnjen del sporazuma, sklenjenega pred sprejetjem vidovdanske ustave. Omerović naj pride ob 18. uri v predsedništvo vlade po odgovor. Ko je Omerović ob določnem času dospel v predsedništvo, so mu sporočili, da je Pašić bolan in mora ostati v postelji. Naj pride drugi dan dopoldne po odgovor. Značilno je, da so kar na to prinesli beograjski radikalni listi s »Tribunom« na čelu poročila iz Sarajeva, da vlada v sarajevskih

krogih veliko ogorčenje radi vstopa muslimanov v vlado. (Poročila so se brzkone skubala v beograjskih redakcijah!) To ogorčenje je pri bosanskih radikalnih baje tako narastlo, da je minister za šume in rude dr. Srški zagrozil, da bo takoj odstopil, čim stopijo v vlado muslimani.

Beograd, 29. decembra: Včeraj se je vršila konferenca ožjega odbora radikalne stranke, na kateri se je razpravljalo o vstopu muslimanov v vlado. Do definitivnih sklepov ni prišlo. Dozvedno bo stavil Pašić muslimanom nove pogoje, ki gredo za tem, da onemogoči skupni nastop Maglajičeve in Spahove skupine. Če bodo muslimani pristali na te pogoje, bodo radikalci dosegli svoj namen, t. j. obdržati muslimane razdvojene, da lažje prodrejo s svojo lastno listo.

Beograd, 29. decembra. Ob priliki Omerovičevega prihoda v Beograd je izjavil bivši finančni minister dr. Kumanudi napram novinarjem, da bo morala prevzeti nova vlada nase vse one obveznosti, ki potekajo iz pogodbe z muslimani izza časa pred sprejetjem ustave. Po njegovem mnenju pa vlada nima dovolj sredstev, da bi likvidirala kmetijske odnose v Bosni in Hercegovini.

Priprave za volitve.

Beograd, 29. decembra: Danes se je sestel državni odbor, ki je razpravljalo, koliko volišč naj bo v zmanjšanih občinah oziroma, koliko občin se združi na eno volišče ter katere osebe smejo fun-

girati kot zastopniki volilnih odborov. Državni odbor mora o tem sklepati najdalje v 25. dnehi po razpisu volitev. Ker je ves material že zbran, bo državni odbor kmalu končal svoje delo.

Pred zaključkom lausanske konference.

Lausanne, 28. dec. (Izv.) Na današnji seji zaveznih delegatov se je sklenilo, naj se reasumirajo dosedanj uspehi in neuspehi lausanske konference ter ves material, ki so ga predelale podkomisije izroči glavnemu odboru v svrhu ureditve. Končna redak-

cija naj služi za podlago sklepanja mirovne pogodbe. V splošnem je položaj precej napet in konferenca je dospela do one meje, ki ne dopušča več nobenih koncesij. Izgleda, da je sedaj najugodnejši trenutek za zaključek konference.

Črnogorska kraljica ostane v Italiji.

Beograd, 29. dec. (Izv.) »Pravda« doznava, da je črnogorska kraljica Milena svoje potovanje v Beograd odgodila. Zatrjuje se, da je to storila pod vplivom Plamenaca, kateremu je njena mlajša hčerkica zelo naklonjena. Italijanske oblasti črnogorsko kraljico stalno nadzorujejo ter ji prigovarjajo, naj ostane v Italiji.

Mussolini se ne udeleži pariške konference.

Rim, 28. dec. Po večrajšem razgovoru z londonskim poslanikom della Torrettom je Mussolini sklenil, da se ne udeleži osebno konference v Parizu, temveč bo zastopal Italijo pariški poslanik.

Izselitev Nemcev iz Češkoslovaške.

Berlin, 28. decembra. »Vosische Zeitung« poroča iz Prage, da je politična oblast v Hukčino izdala oglas, v katerem pravi, da se morajo vsi, ki so glasovali za Nemčijo, v smislu versajlske mirovne pogodbe izseliti v Nemčijo.

Podaljšanje vojaške službe v Italiji.

Rim, 29. dec. V uradnem listu je izšel vpoklic letnika 1903 k vojaški službi za dne 15. marca ter razglas o podaljšanju vojaške službe na 18 mesecev.

Italija za avstrijski kredit.

Rim, 28. dec. Ministrski svet je odobril na svoji današnji popoldanski

seji izjavo ministrskega predsednika Mussolinija glede zakona o garancijah za avstrijski kredit.

Rok za vrnitev zaplenjenega premoženja v Ameriki podaljšan.

Washington, 28. decembra. Predsednik Harding je s posebnim dekretom do 2. jan. 1924 podaljšan rok, do katerega zamorejo bivši nemški in avstrijski državljani prositi za vrnitev med vojno zaplenjenega premoženja.

Novi poveljnik grške armade v Traciji.

London, 27. dec. Iz Aten poročajo, da je vojni minister general Pangalos prevzel poveljstvo tracijske armade, vojno ministrstvo pa prevzame ministrski predsednik Gonatas.

Eksplzija v Mezolombardij.

Rim, 28. decembra. (Izv.) V bližini Mezolombardije so eksplodirale ročne granate avstrijskega izvora, ki so ostale tam še izza časa svetovne vojne. — Eksplozija je porušila skoraj celo vas. Sedm delavcev in eden vojak je pri tem izgubilo življenje.

Amerika za razorožitev.

London, 28. dec. (Izv.) »Times« poročajo iz Washingtona: Iz člankov, objavljenih v raznih listih je razvidno, da je ameriško javno mnenje večinoma za Borahovim predlogom za razorožitve.

Politični nemiri v Bolgariji.

Sofija, v decembru 1922.

V Bolgariji razpolaga z vso vlad. močjo edina politična stranka — poljedelci. V decembru, kjer je 75% kmetov, je to docela naravno, tembolj, ker je prejšnje vladne stranke kompromitiralo njihovo stališče med svetovno vojno. — Stambolijski, vodja poljedelcev, je bil edini, ki se je odkrito izjavil proti vojni na nemški strani ter si je s tem pridobil popularnost med narodom zlasti pri miroljubnih in delavnih malihi kmetih. Veleposestev v našem smislu pa sploh ni, če izvzamemo državna posestva.

Preprosto ljudstvo je po svoji veliki večini rusofilskega mišljenja v staremu slovanofilskem smislu. Zato pa je inteligenca večinoma germanofilska, bodisi že radi tega, ker jih je zelo mnogo študiralo na nemških šolah, bodisi pod vplivom nemškega delovanja v Bolgariji med svetovno vojno.

Tudi ni v Bolgariji definitivnih uradnikov, ampak se izpreminjajo z vsako vladno spremembo.

Danes ima v rokah vso oblast poljedelska stranka, ki je vsa uradniška mesta zasedla s svojimi ljudmi, ker pa je sama imela primeroma malo šolane inteligence, je naravno, da vsak uradnik ni ravno na svojem mestu. Nasprotno stranke, takozvani blokaši, kritizirajo to kot partizanstvo, pozabljajoč, da bi same postopale enako, če bi bile na vladnem krmilu. Blokaši se mnogo trudijo, da bi spremenili sistem, ali vsi njihovi poskusi so bili doslej brezuspešni.

V Bolgariji še niso dospeli do čisto parlamentarnega političnega nazora, marveč kolebajo med parlamentarizmom in romantičnim nazorom o nasilnem in pustolovskem prevzemanju vlade, kar je naravnije za temperament naroda, ki si je še pred 45 leti s krvjo priboril osvobodjenje izpod turškega jarma.

Politični bloki, ki si stoje nasproti, delajo z metodami terorja in žuganja.

Blokaši so nedavno vprizorili znani prevratni poskus v Tirnovem; bil pa je pripravljen tako slabo, da so ga poljedelci z lahkoto paralizirali in zapri vse bivše ministre.

Vlada je odredila ljudsko glasovanje, ali naj se aretirance postavi pred sodišče kot vojne krivce; velika večina glasovalcev — 700.000 glasov — se je izrekla za devizo, ki jo je izdala vlada: kdor hoče mir v državi, naj odda bele listke — kar pomeni sodbo nad vojnimi krivci. S tem referendumom je bila vlada močne roke zelo ojačena, hkrati pa je narasel politični srd blokašev. S poljedelci so glasovali tudi komunisti, do čim so socialni demokrati ostali stranka kritike in so se izrekli za obsodbo bivših ministrov, zaeno pa tudi za sodbo sedanjim ministrom.

Po teh dogodkih, ki so zelo vznemirili bolgarsko javno življenje, so sledili znani dogodki v Kjustendilu dne 2. decembra t. l.

Ti dogodki imajo svoje ozadje v Makedoniji. Med Makedonci sta dve struji: ena je lojalna s politiko Stambolijskega — pravijo, da zaradi denarja in vladnih služb — druga pa tvorijo nepomirljivi avtonomisti, ki so nasprotniki mirovnih pogodb in delajo ogromne težave tako Bolgariji kakor Jugoslaviji in Grčiji.

Bivši bolgarski general Protogerov, ki je bil na srbski listi vojnih zločincev in je pobegnul s pomočjo Makedoncev, je zasedel docela po vojaško del ozemlja od Kjustendila do državnih prenogovnikov v Perniku, s čimer je vzbudil nadeje blokašev, da bo kmalu

andarija zadnja ura poljedelškemu režimu. Vlada pa je v dveh dneh likvidirala to pustolovščino, ki ji je zopet mudila priliko, da pokaže svojo moč in prestraši nasprotnike.

Notranji ministar Rajko Daskalov je pozval poljedelske dobrovoljce in družbaše, naj pridejo nemudoma v Sofijo, ki je vladi premalo zvesta. Tik pred tem je odposlal nekateri aretirane ministre iz Sofije v Šumen, ki je vladi zelo zvest, druge pa v Plovdiv.

Na Daskalov poziv je res prišlo 50 tisoč dobrovoljcev v Sofijo, kjer je ena tretjina vseh hiš in trgovin v rokah Macedonov, prvih tega pa se nahaja v Sofiji znatno število makedonskih beguncov, ki živijo zelo težkem položaju in se dajo pridobiti za vsako pustolovščino.

Prisotnost »oranževih gardistov«, kot imenujejo opozicijni listi te poljedelske družbaše, je preprečila vsako nadaljnjo pustolovščino makedonstvujočih. Samoumevno je, da je prišlo tuintant do incidentov, ker so nekateri »oranževci« pokazali svojo oblast z batimanji; vendar pa je poljedelska mobilizacija pokazala, kako zna vlada manipulirati z instinkti množic in jih uporabljati za ohranitev svoje moči.

Odmev kjustendenskih dogodkov je bil atentat na ministra Daskalova dne 15. t. m., ko je zapuščal sobranje. Atentat je delo »makedonstvujočih«, ki jih do trenutka, ko pišemo te vrste, še niso izsledili. Atentat je znamenje, koliko strasti in zlobe se pojavlja v političnem življenju Bolgarije.

Vlada, ki hoče v takih razmerah delati za lepšo bodočnost Bolgarije v inozemstvu in hkrati za konsolidacijo v notranjosti države, mora biti v resnici močna in odločna. Taka je nedvomno vlada Stambolijskega.

Njena moč je v širokih masah poljedelskega ljudstva, katerega gospodarske razmere je znatno izboljšala bodisi z zadružno in sindikalno organizacijo, bodisi z nasilno agrarno reformo. Bilo bi le želeči, da bi iskala sporazum tudi z drugimi družabnimi sloji, zakaj samo v tem sporazumu leži trajen gospodarski prospanje bolgarske države.

(Česke slovo.)

Politične vesti.

* **Pred šušteršičevo politično akcijo.** Kakor smo že poročali, je dr. Šušteršič došel v Beograd. Tu je stopil v stike z različnimi političnimi osebnostmi, zlasti pa z voditelji radikalne stranke. Odstotno časa je došel v Beograd namestnik Hribar, ki pripravlja ustanovitve srbske radikalne stranke v Sloveniji. Dr. Šušteršič in Hribar sta se sestala in je dr. Šušteršič pri tej priliki razvil svoj politični program. Kakor doznavamo »Jutro«, bo dr. Šušteršič ustanovil Narodno-gospodarsko stranko, za katero upa pridobiti konzervativnejše dele klerikalne stranke. Govori se, da bo začel izdajati v Ljubljani in v Mariboru (1) svoje glasilo. V obeh obla-

Kultura in umetnost

x **Struna.** Zbornik za salonski orkester. Izdala in založila Glasbena Matica v Mariboru. V založbi naše podjetne Glasbene Matice je izšla te dni tretja serija zbornika »Struna«, ki si je s prvima dvema serijama pridobila splošni ugled v vsem našem jugoslovenskem glasbenem svetu. Tretja serija zbornika obsega sledeče skladbe: 21. J. Muhvič: Vijenac slavenskih pjesama. 22. V. Parma: Nazaj v planinski raj. Parafraza. 23. A. Gervais: Jadranska barkarola. 24. M. Zmagič: Ob Soči. Cetvorka. 25. V. Parma: Uvertura k narodni igri »Rokovnjačič«. 26. M. Schönherr: Bratci veseli. Koračnica. 27. H. O. Vogrič: Odlomki iz burke »Moč uniform«. 28. M. Rožanc: Karneval. Koncertna koračnica. 29. F. Sidák: Kritica srpskih pjesama. 30. V. Parma: Triglavске rože. Valček. Kakor s prvima dvema serijama, tako bo tudi s to gotovo dosežen glavni smoter, ki ga je imela Glasbena Matica pri izdaji: izpodrinuti iz naših salonov in orkestror tujce, namjvredno glasbo ter jo nadomestiti z domačo.

x **Fr. Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka.** V Ljubljani 1923. Založila Tiskovna zadruga. Str. 100. V. slovenski

stil bo tudi postavil svoje kandidatne liste. Ker izgleda, da bodo tudi dr. Gosarjevi krščanski boljševiki postavili lastno listo, bodo tedaj klerikalci razcepili v tri volilne skupine: Koronščevo, Gosarjevo in Sušteršičevo. Klerikalci so hudo poparjeni radi Sušteršičevega nastopa in se skušajo priljubiti radikalcem, da bi kolikor mogoče odsunili dr. Sušteršiča proč od radikalne stranke.

* **Slabi izgledi komunistov na Hrvaškem.** Kakor poročajo nekateri zagrebški listi so komunistični izgledi na Hrvaškem jako slabi. Komunistični voditelji se res že gibljejo ter ustanavljajo novo delavsko stranko, toda delavstvo, posebno pa ono ljudstvo na deželi, ki je pri volitvah v konstituantno prvo glasovalo zanje, se drži zelo rezervirano in nezaupljivo, ker se boji, da bi po volitvah prišlo lahkotno zvoza v zadrego in bilo izpostavljeno preganjanju. Splošno se sodi, da komunisti na Hrvaškem ne bodo uspeli.

* **Zgodovinska naloga radikalne stranke.** Beograjska »Tribuna« se v eni svojih zadnjih številčk bavi z nalogami radikalne stranke ter jih takole označuje: »Radikalna stranka mora pri predstojećih volitvah stopiti pred narod s polnim in neomejenim poimovanjem naše države in njene bodočnosti ter razviti široko krila svoje nacionalne, politične in socialne ideologije. Med vsi to nacionalno, politično in socialno ideologijo, katere mora radikalna stranka razviti pri prihodnjih državnoborskih volitvah, smatramo za potrebno, da posebno naglasimo samo eno točko, toda bistveno in osnovno in ki mora nadkriti vse druge: **Radikalna stranka mora pri teh volitvah zahtevati od naroda pooblastilo, da to našo državo proglasi za Srbijo.** Radikalci so torej prišli že tako daleč, da brez sramu priznavajo javno in očito, da hočejo nasilno zatreti misel jugoslovenske skupnosti ter uvesti velikosrbsko hegemonijo. Sedaj se komaj vidi, kaj je pomenilo delo demokratske stranke v koalicijski vladi. Narod bo res sodil, toda njih bo — obsodil.

* **Radicev volilni načrt.** Radiceva stranka je, kakor poroča »Slobodni dom«, sklenila, da gre sama v volitve, ostali blokaši pa naj si pomagajo kakor si morejo. Svoje liste bo Radice, kakor napoveduje, postavil v Hrvatski in Slavoniji, v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini ter v Vojvodini. Izgledi na uspeh pa so zelo slabi. V Dalmaciji, Bosni, Hercegovini, Slavoniji in Vojvodini je skoro gotovo, da ne bo dobil nobenega mandata, ali kvečjemu par, pa tudi v Hrvatski sami je njegovo stališče mnogo slabše, kakor je bilo pred dvema letoma. Kmetje so pričeli vedno bolj uvidevati, da obstajajo vsi Radicevi uspehi samo v frazah. Od vsega onega, kar je obljubljal pred volitvami v konstituantno, se ni uresničilo čisto nič. Navdušenje za »Radicevo republiko«, ki je na sredi votla, krog kraja pa je nič ni, se je razkadilo in najbrže tudi najnovejši sklep stranke, da je treba vreči med ljudstvo najradikalnejša ge-

sla, ne bo pomagal veliko. Mnogo bo škodovalo Radiceu in njegovi stranki tudi to, da je izbačil sedaj iz bloka vse ostale stranke ter da ne sprejme v kandidatske liste nobenega »školovalnega čovjeka, koji nije seljak«. Ta sklep bo odbil skoro vsi inteligenci, ki se je zadnje čase unimila v Radicevo stranko. Ti ljudje bodo gotovo iz prijateljev postali nasprotniki. Splošno se sodi, da bo Radiceva stranka izšla iz novih volitev znatno okrnjena.

* **Mala antanta v nevarnosti.** Beograjski »Preporod« primaša v eni zadnjih številčk izvečke zanimivega članka, katerega je objavil te dni Bethlenov organ v Budimpešti in v katerem napoveduje skorajšen razpad Male antante. List pravi, da sedanja Pašičeva vlada ni naklonjena zvezi s Českoslovaško ter da se jugoslovenski delegati v Lozani približujejo angleškemu stališču, čeprav je bilo s strani Male antante sklenjeno, da je treba podpirati politiko Francije. Pašičeva radikalna vlada se trudi, da bi mesto Male antante osnovala Balkansko zvezo, kateri bi pripadale Jugoslavija, Grčija in Romunija. Madžarski list se tega seveda veseli. Koliko je resnice na teh vesteh, seveda ni mogoče reči, izključno pa vendar ni, da ne bi radikali res mislili na kak takega, čeprav ve vsak tizen Jugosloven, da je edina zaščita za naš obstoj in miren razvoj podana samo in edino v Mali antanti. Po teh vesteh pa nam postaja tudi jasno, zakaj izhajajo vse vesti o snovanju Balkanske zveze z Grčijo ravno dosledno iz angleških krogov. Angležem je sedanja politika Male antante, ki se naslana v prvi vrsti na Francijo, neugodna, zato bi jo radi razbili in spremonili v Balkansko zvezo, ki bi potem podpirala interese Anglije in neposredno tudi — Italije, ki ima pri teh mahinacijah tudi svoje prste vmes.

* **Bolgarske reparacije.** Sofijsk list »Utro« je prinesel te dni zanimiv razgovor svojega pariškega dopisnika z nekim članom reparacijske komisije. Po izjavi tega člana je vprašanje reparacij, katere mora plačati Bolgarska že rešeno; o kakki odpustitvi ali o znižanju nj govora. Bolgarija mora plačati in to čimprej. Višina reparacij je ostala ista, kakor je bila določena sprva, razlika je samo v razdelitvi količin oziroma odstotkov, ki jih dobe posamezne države zmagovalke. Dočim bi po prvotnem načrtu imela plačati Bolgarija največ Italiji, bo morala plačati sedaj največ Franciji. Francija dobi nađ 50%, Italija 30%, Anglija 10%, ostale balkanske države pa samo nekaj odstotkov. Jugoslavija dobi baje samo 2%. To je zopet nov dokaz »pravičnosti« naših velikih zavezaničev, da dobi Srbija, ki je vedel Bolgarije največ trpela — najmanjši odstotek reparacij! Komentarja menda ni treba.

* **Seipelovo potovanje v Budimpešto.** Kakor poročajo dunajski listi, namerava avstrijski ministrski predsednik Seipel v kratkem odpotovati v Budimpešto, da se dogovori z budimpeštanskimi vodilnimi državniki glede

naroda. Osim toga javili su se iz Dubrovnika Don Spasoje Fabris kateheta Josip Bilić iz Sinja i Sime Alefijerević, učitelj iz Tribanje, te Miro Schmidinger, učitelj iz Jelendara, kod Petrijanca. U svim tim mjestima počet će tečajevi u najkraće vrijeme. O uspjehu tečajeva moći ćemo kasnije da izvjestimo.

Molimo sve one pojedince koji se misle posvetiti radu oko suzbijanja nepismenosti, da se jave u svrhu vodjenja očevdnosti. Mnogo naših ljudi požrtvovno i zdušno vrše dužnost narodnih radnika, a da to nitko ni nezna. Svaki onaj, koji nešto poduzme o tom smjeru neka se javi na: »ABC-društvo«, za podučavanje nepismenih i na akademski Klub Janušić Zagreb, Svecištite.

x **Pevski koledar za 1. 1923.** »Zveza slova, pevskih zborov« se je odločila izdati velik obromnim stroškom svoj »Pevski koledar«. Po vsebini in obliki upamo, da smo ustregli našim pevcom in pevkam, kakor tudi vsem ljubiteljem slov. pesmi. Poleg običajnega koledarja primaša koledar kratke in marcantne sestavke o Försterju, Vilharju, Steletu, o jubilejih Glasbene Matice, g. Hubada in g. Dražila ter pregled delovanja »Zveze«, da se vsak pevec-sznani z namenom in »avili« Zveze« so ta

zblizanja med Avstrijo in Madžarsko. Temu potovanju se v političnih krogih pripisuje velik pomen. Dunajski liberalni listi pravijo, da pomeni to potovanje prvi korak na skupni bazi z Madžarsko. Českoslovaški listi trdijo celo, da ima tu svoje prste vmes tudi Italija, oziroma Mussolini, ki hoče na vsak način pridobiti tudi Avstrijo za svojo politiko proti Mali antanti. Mussolini bi rad stvoril posebno krog Jugoslavije močan sovrazen obroč, katerega člani bi bili: Italija, Avstrija, Madžarska in Bolgarija. Vsekakor bo treba bolje paziti na te mahinacije, da se ne znajdemo nekega lepega dne nepripravljeni pred gotovim dejstvom.

Dnevna kronika.

— **Imenovanje.** Za geometra prvega razreda pri okrožnem agrarnem uradu v Murški Soboti je imenovan g. Friderik Kutin.

— **Gornja Radgona.** Pri pošti v G. Radgoni se s 1. januarjem ukline nočna služba za hrzovaj in telefon.

— **25 novih generalov** bo imenovanih ob novem letu iz vrst polkovnikov.

— **Prvi dvorni ples** se vrši na rojstni dan kraljice Marije dne 9. januarja 1923.

— **553.586 dinarjev** se je zbralo v Dalmaciji kot dar kraljici Mariji ob njenem prihodu tja. Kraljica namerava celo svoto podariti za prehrano pavisnih krajev Dalmacije.

— **Defraudacije** je obdolžil Radicea in njegovo ženo bivši Radicev poslanec Häusler. Pravi, da bo defraudacije, ki se je izvršila na škodo strankine blagajne, dokazal pred sodiščem.

— **»Hrvatski borac«.** Za božične praznike so dobili separatisti nov list »Hrvatski borac«, kakor da bi jih že ne imeli dovolj. List je pričela izdajati hrvatska separatistična omladina, pravzaprav frankovska, ki je, kakor znamo, najbolj zagrizena. Uredništvo novega frankovskega reptita je prevzel znani novinarski hajduk Joe Moloičič, kateremu očita »Pokret«, da je kot študent na Dunaju defraudiral večje svote, namenjene za podporno društvo akademikov. Lepa družba.

— **Nov list v Sarajevu.** V Sarajevu prične kmalu po novem letu izhajati nov list, glasilo Orjune v Bosni.

— **Vprašanje naše svobodne cone v Solunu.** Te dni pričakujejo v Beogradu poset našega poslanika na atenskem dvoran, ki prihaja v važni misli glede ureditve vprašanja naše svobodne cone v solunski luki. Gre baje že za izmenjavo tozadevnih ratifikacij. Grška vlada je končno pristala na naše zahteve glede Soluna in bo ta zadeva v kratkem definitivno urejena. S tem bo posebno južnemu in vzhodnemu delu naše države odprt najprimernejši izhod na morje.

— **Notranji ministar odobril nova pravila jugoslovenskih četašev.** Notranji ministar je, kakor poročajo iz Beograda, odobril nova pravila Udrženja Jugoslovenskih četašev. Kakor

ponatisnjena v koledarju. Posebnost »Pevskega koledarja« pa so vrlo dobro posrečene karikature naših prizanih in poznanih pevskih delavcev gg. Hubada, Dražila, Adamića in Prelovca, ki ji je narisal France Podrekar. — Moralna dolžnost vsakega zavednega pevca in pevke je, da si naroče ta koledar. V zvezi s koledarjem so izšle karikature zgoraj imenovanih gg. tudi kot razglednice na finem chrom papirju in jih cenj. občinstvu toplo priporočamo v nakup.

x **El. Adamič: 10 moških in mešanli zborov.** Za Božič je izšla v založbi Zvezne tiskarne v Ljubljani krasna glasbena edicija: 10 moških in mešanli zborov Em. Adamiča na narodna besedila iz Strekljeve zbirke. Naša društva vedno tarnajo, da jim manjka melodijskih, pevnih in meteških zborov. — Zbori po deželi dostikrat pač ne razpolagajo s prvovrstnim in izvežbanim glasovnim materijalom, zato bodo teh Adamičevih moških in mešanli zborov res lahko veselili. Zbirko krasi zelo posrečen naslovni list akad. slikarja M. Gasparija. Ta edicija je pač najlepše novoletno darilo za ljubitelje glasbe, za naše pevce in pevke.

smo že poročali, so srbski četaši na svoji zadnji veliki skupščini v Beogradu zavrgli stare plemenske srbske tradicije, sprejeli jugoslovensko ideologijo ter prekrstili tudi svoje udruženje v Udruženje Jugoslovenskih četašev. To je velik in dalekosežen uspeh jugoslovenske ideje, ki se na svojem zmagovitem pohodu ne da več zadržati od nobenega separatizma, pa naj bo ta srbski, hrvatski ali slovenski.

— **Emil Haumann v Beogradu.** V Beograd je prispel te dni velik prijatelj našega naroda in naše države, francoski univerzitetni profesor Emil Haumann. Haumann bo priredil v Beogradu več predavanj o jugoslovensko-francoskih zvezah in o skupnem delovanju obeh narodov in držav v bližnji bodočnosti.

— **Hrvatski klerikalci za svoje liste.** Po vzoru slovenskih klerikalcev prirede meseca januarja tudi hrvatski klerikalci »beli teden«, to je agitacijski teden za svoje liste. Pri nabiranju uaročnikov, inštratorov itd. bodo sodelovale vse klerikalne korporacije, cerkvena društva itd.

— **Radićeva propaganda v vojski.** Te dni se je vršila pred vojaškim sodiščem v Sarajevu razprava zoper tri vojaške obvezance, ki se niso javili pravočasno v službo. Pri razpravi so izpovedali, da so pravočasno odšli od doma. V Zagrebu pa jih je ustavil neznan seljak, ki jih je peljal k Radiću. Radić jim je povedal, da jim ni treba k vojakom, ker sedanja država itak ne bo več dolgo obstojala. Hrvatska pa postane v kratkem republika. Na to Radićevo izjavo so se vrnili zopet domov. Z njimi ob enem je bilo pri Radiću še 12 drugih vojaških novincev, ki so se istotako vrnili domov. Sodišče je obtožence z ozirom na to olajševalno okolnost obsodilo le na dva meseca zapora, za kar se imajo predvsem zahvaliti »rešeniku« Radiću.

— **Italijansko izzivanje v Splitu.** Na kraljev rojstni dan so privedli omladinci v Splitu svečano povorko po mestu, noseč državne zastave in vzklikajoč kralju in državi. Ko je povorka dospela v najprometnejšo ulico, je nekznani Italijanaš, ki je tudi optimal za Italijo, polil omladince z vodo. Razjarjeni omladinci so hoteli nadrti Italijanašu namazati grbo, kar pa je preprečila policija, ki je izzivača zaprla. Takoj na to se je pojavil na policiji italijanski konzul, ki je zahteval, naj za prtega izzivača takoj oprostite ter protestiral zoper demonstracijo omladincev v Splitu (!) proti Italiji!! Dogodek je izzval med prebivalstvom veliko ogorčenje.

— **Amnestija za fašiste.** Iz Rima poročajo, da je vlada sklenila amnestirati vse one, ki so izvršili zločine iz nacionalnih motivov. Ta amnestija bo namenjena pred vsem fašistom, ki so se pregrešili proti zakonu in prišli v zapore. Po amnestiji bodo vsi docela oproščeni in izpuščeni na svobodo.

— **Lov na D'Annunzijeve legionarje.** D'Annunzijevi legionarji, nekdanji gospodarji neerčne Reke, kakor se zdi, niso zadovoljni s fašisti in Mussolinijevo vlado, ki jih ne pusti do veljave. Radi tega so kljub D'Annunzijevega pozivu, naj ostanejo mirni in naj se ne vtilkajo v javne zadeve, pred nekaj dnevi vprizorili napad na milanski policijski komisariat, pri čemer pa jih je bilo več aretiranih. V nočeh pa je milanska policija izvedela, da imajo legionarji v neki restavraciji tajni sestanek; odposlala je proti njim močne policijske patrulje, ki so zborovanje razpustile ter aretirale krog 160 zborovalcev, od katerih jih je bilo 40 izročenih sodišču.

— **Tripolis v nevarnosti.** Glasom poročil nekaterih italijanskih listov, se položaj Italijanov v Tripolisu še vedno poslabšuje. Arabske ustaške čete, ki so zasedle že skoro vse okoliške kolonije, razen nekaterih obmorskih točk, dobivajo iz notranosti arabske Afrike vedno nova ojačenja. Situacija se je zadnje dni tako poostрила, da obstaja resna nevarnost tudi že za samo mesto Tripolis. Italijani izpopolnjujejo množično priprave za odločno obrambo mesta pred napadi ustaških čet, ki so prodrle že do razdalje nekaj kilometrov od pomerja. Ako ne dobe uripoliške italijanske čete naglo ojačenj, se lahko zgodi, da Arabci zasedejo mesto ter tako popolnoma iztisnejo Italijane iz Afrike.

Dopisi.

Svečina. Tudi pri nas se je vršila dne 23. t. m. božičnica, katere sta se osebno udeležila gg. okr. glavar dr. Lajnski in okr. šol. nadzornik Lichtenwajner. Obdarovanih je bilo 70 ubogih otrok. Tukajšnji pekovski mojster gosp. Smonik pa je daroval 16 kg mlečnega kruha za pogoščenje. Petje je spremljala na glasovirju ga. prof. Lendovšek-ova in med razdeljevanjem danih proizvodov prav lepe komade. Vsem, ki so pripomogli na naši obredni postojanki k tej krasni prireditvi, iskrena hvala!

Celjske vesti.

Celjski mestni vodovod je že dolgi časa izkazoval precejšnji primanjkljaj na vodi. Po daljšem opazovanju in preiskunjah je prišel vodovodni mojster na to, da izpuščajo stranski vodi v javni bolnici velik kvantum vode. V eni noči se je nabralo, ko je bilo omrežje v bolnico zaprto, za 1000 litrov več vode. Defektni vodi se bodo morali izmenjati.

Celjske prireditve. Kakor običajno, priredi tudi letos celjski Sokol v celjskem Nar. domu Silvestrov večer z raznovrstnim programom z alegorijo. Dne 5. jan. 1923 se vrši v isti dvorani dijaški zaključni venček. Dne 6. jan. 1923 koncertuje ob 4. uri popoldne v veliki dvorani hotela Union pevski zbor »Glasbene Matice« iz Ljubljane s skladbami naših najboljših skladateljev. Dne 1. febr. pa priredi obče slovensko obrtno društvo v gornjih prostorih Narodnega doma svoj IV. obrtniški ples v Celju, na kar se opozarjajo druga društva.

Vlom v Windischgrätzovo lovsko kočjo pri Konjicah. Med 12. in 15. avg. je vlomila dolgo neznan tatinska družba v zaklenjeno lovsko kočjo kneza Windischgrätza ter odnesla iz nje razno »premo v vrecešnji vrednosti. — Ovržištvo je končno izsledilo brezposelnega 28 let starega Jakoba Amona, bivšega tramvajskega kondukterja v Zagrebu, njegovo 21 let staro ženo Marijo Amon, roj. Steble in 19 let starega brata Antona Stebleta iz Bukovega žlaka. Ker je Jak. Amon goljufal tudi s tramvajskimi kartami, je obsodilo celjsko okrožno sodišče Amona na 2½ meseca, njegovo ženo na 6 tednov in Stebleta na 1 mesec težke ječe.

8. redna seja občinskega sveta mariborskega.

(Dalle).

Podžupan Roglič poda ostavko. — **NSS odložila mesta v odsekih.** — **Župan odgovarja na očitke dr. Verstovška.** — **Dr. Leskovar očita Bahunu denuncijantstvo.** — **Ostra opozicija NSS.** — **Specijalna debata o proračunu.** — **Klerikalci zavičajnejo razpravo.**

Maribor, 28. dec. 1922.

Po običajni polurni zamudi otvori župan ob pol 20. uri nadaljevanje 8. redne seje občinskega sveta. Navzoč je bil tudi poslanec Žebot, dočim se je dr. Verstovšek radi boleznj opravičil. Od 9 narodnosocijalističnih odbornikov so bili navzoči le 4, ostali so, kakor običajno, manjkali. Uvodoma poroča, da je podžupan Roglič odložil svoje mesto kot podžupan, radi česar se morajo v smislu volilnega reda vršiti v 8 dneh volitve novega podžupana. Istotako so vsi odborniki kluba NSS odložili svoja mesta v odsekih, ki se bodo morali ob priliki volitve podžupana izpopolniti.

Župan preide na to na izvajanja govornikov v specijalni debati, povdarjajoč, da je proračun sestavljen z najboljšimi nameni. Povsod pa se čutijo posledice poveljnih razmer. Nestalnost, ki vlada v vsem poveljnem gospodarstvu, onemogoča hipno izboljšanje gospodarstva tudi pri mestni občini. Stališče finančno-gospodarskega odseka, ki je hotel kratkoma črtati razne postavke, ni v interesu mesta. To se je izkazalo tudi pri državnem proračunu, kjer je vsled črtanja raznih postavk ogroženo celo šolstvo v Sloveniji. Za večje izdatke je pač treba tudi večjih dohodkov. Črtanje samo ni v interesu mesta; predvsem je treba mestno premoženje spraviti v prejšnji stan. Pe-

sem o starih časih, ki jo je zagodel dr. Verstovšek, ni nova. »Biedere Zeiten« je za nas protokost! Kdor si jih želi nazaj, leze v lastni grob. Kontrolo, kakor jo predlaga dr. Verstovšek, le pozdravlja, ker bo razbremenila uradništvo in župana. Kar se tiče očitka, da je za plače nameščencev postavka za nad 1 milijon dinarjev previsoka, ne odgovarja resnici. Poročilo, ki ga ima dr. Verstovšek, ni točno. (Dr. Jerovšek ugovarjal) Da pa se stvar natančno pojasni, naj zadevo preišče posebna komisija. Navajnejših podjetij ni v proračunu, ker so se vodila doslej skupno z mestnim zakladom. Tako se je godilo tudi pod vlado dr. Leskovarja, ki pa takrat temu ni ugovarjal in tega ni reformiral. Reforma se že izvaja. Ne sme se pa izvršiti sunkoma, ker bi to motilo redno poslovanje. Ne glede na to, pa pride obračun vsakega podjetja vedno pred občinski svet, ki ima potom odsekov tudi svojo kontrolo. Očitek, da je zabranil uradništvu davanje informacij, ni točen. Kot župan mora pač vedeti, kam gredo posamezni spisi in ne gre, da bi kar preko njega dobivali spise tudi neopravičenci. Osebnost pa še nikomur ni zabranil informacij. Premogovna komisija je sestavni del gospodarskega urada. (Dr. Leskovar: Pa je vendar občinska, a mi nič ne vemo o njej!) — Tudi pod vašim gospodarstvom je bilo tako in je do danes tako ostalo! Glede dolgov v Avstriji pojasni zadevo tako, da je bilo pod Leskovarjevim gospodarstvom mogoče, te dolgove poravnati, danes pa je to vsled posebnih določb za enkrat onemogočeno. Mestni hranilnici dolguje občina res 16.000.000 in ne, kakor trdi dr. Verstovšek, le 4.000.000.

Tako so se vsi klerikalno-demagoški argumenti, s katerimi so klerikalci tako samozavestno operirali, razblinili. Niti en očitek ni vzdržal. Dr. Leskovar je sicer skušal braniti odsotnega dr. Verstovška, češ, da je bila to le skrb za mestno gospodarstvo. Da bi stvar olepšal, je trdil, da je župan hotel osmešiti dr. Verstovška. Besede o dr. Schmidererju naj bi izražale le željo po poštenosti. (Medklje iz sredine: Klerikalna poštenost! So bile tudi druge želje zraven!) Proti Bahunu: Vi le tiho bodite! Imate dovolj masla na glavi! (Medklje: Oho! Kje pa! Na dan!) Vi ste lastne tovariše denuncirali pri policiji in drugod. Bahun: Dokažite! Dr. Leskovar: Ni treba, so vam že drugje! Župan zavrača očitke, da bi hotel koga osmešiti. (Žebot: Še celo svetnike ste okrog metali!) Dr. Leskovar pravi nadalje, da dr. Verstovšek ni grajal, da ima kdo preveč plače, grajal je le to, da imajo nekateri samo 350 Din. mesečno. (Bahun: Saj ste ravno vi bili vedno proti vsakemu zvišanju!) Brani predloge, ki jih je stavil dr. Verstovšek, češ, da so dobro premišljeni.

Župan čita na to uradno poročilo o proračunu, ki pravi, da se je pri sestavi upoštevalo nestalo gospodarstvo stanje, zvišanje mezd in materijala. Za kritje povečanih izdatkov predlaga zvišanje raznih davščin in uredbo novih davkov.

Bahun zavrača demagogijo klerikalcev, ki so jo uganjali z davkom na vino ter s številkami dokazuje, da so trditve klerikalcev popolnoma neresnične. Če se je tega Žebot naučil v Beogradu, obžaluje, od dr. Jerovška pa je pričakoval več resnosti. Med klerikalci in socialisti nastane prekanje, nar. socialisti delajo medklje na račun sredine.

Ob tridesetih na 22. uro šele je pričela specijalna debata o posameznih poglavjih proračuna. Pri draginskih dokladah uslužbencev zahteva dr. Jerovšek, naj se črta 300.000 dinarjev, češ, da je postavka previsoka. Med prekanjem je nastal med Bahunom in Žebotom oster prepir; Žebot je zahteval od župana, naj da Bahunu ukor, češ, od »ene-ga Bahuna se ne dam smešiti, jaz že ne!« Končno se je sklenilo, da finančno-gospodarski odsek še enkrat natančno prekontrolira to postavko. Klerikalci so temu ugovarjali, češ, da finančni odsek nima glave, naktar je podžupan Roglič v ostrem tonu izjavil, da je naprej vedel, da bo prišlo do tega, ker občinski svet plava! Župan ne skrbi, da bi imel delovno večino; temveč je brisiral one, ki so hoteli delati. Socijalni demokratje hočejo samo komandirati, pa niso dovolj močni in povrh tega še

popolnoma nezmožni. (Ploskanje pri NSS.)

Dr. Leskovar predlaga, da se čimprej napravi za uradništvo status in se vse uradnike opredeli v kategorije, po katerih potem redno napredujejo, ne pa, kakor sedaj, ko nezmožni in slabše kvalificirani preskočijo starejše in boljše uradnike. Predlog se odobri.

Ob tridesetih na 23. uro zaključil župan sejo. Nadaljevanje se vrši v petek ob 19. uri. Na dnevnem redu je tudi konstituiranje stanovanjskega urada, ki mora biti do 1. januarja izvršeno.

Mariborske vesti.

Maribor 29. decembra 1922.

Imenovanje. Pri okrožnem agrarnem uradu v Mariboru je imenovan g. dr. J. Štefančič za tajnika prvega razreda. Častitamo!

Prvi sneg je danes pobelil naše kraje. Marsikdo si ga je želel že prej, toda gospodarji oblakov so bili druge volje. Zima se pričinja fetos zelo kasno in bati se je, da nam preveč odškrne od lepe spomladi. — Pri tej priliki opozarjamo hišne posestnike na predpise, da se mora sneg s trotoarjev pomesti in pločniki posuti. Za vse posledice in poškodbe, ki bi nastale vsled zanemarjanja teh predpisov, je odgovoren dotični hišni posestnik.

Za Jugoslovensko Matice je zbral g. Andrej Filipič o priliki godovanja g. Doplilharja v Lajtersbergu 110 Din., za kar izreka odbor JM nabiratelju, kakor darovalcem, najprisrčnejšo zahvalo! Naj bi se sedaj ob novem letu spominjali svojih najbednejših bratov vsi zavedni mariborski Jugoslavnici!

Plakati za Japonsko noč, ki so se ravnokar pojavili na kioskih in rekl. deskah po mestu, vzbujajo splošno pozornost. Osnutek lepega, umetniško izvedenega plakata je izdelal g. prof. Cotič, kakor izvedeno, se delajo velikanske priprave za to prvovrstno prireditve, s katero se ne bo mogla meriti nobena druga. Naši slikarji-umetniki so pridno na delu, da izgotove dekoracije po načrtu arhitekta g. Schella. Tudi dame se živahno udeležujejo pripravljanih del. Čim bližja je »Grohrjev« Japonska noč, tem bolj nestrpano postaja občinstvo, čemur se ne čudimo, ker poznamo velikopotezne načrte, katerih izvedba bo prekosila vsako pričakovanje.

Knjige kupuje po najvišjih cenah Ljudska knjižnica v Narodnem domu. Ponudbe se sprejemajo v knjižnici med uradnimi urami, ob nedeljah dopoldne in četrtek zvečer ter v uredništvu »Tabora«.

Poziv! G. Franjo Gaberšek se pozivlja, da se zgleda med uradnimi urami pri državnih borzi dela, kjer je imenovan za uradnika.

Zahvala. G. Ivan Fras, mesar na Pobrežju, je daroval tukajšnjemu pevskemu društvu »Zarja« ob priliki svojega godovanja 100 Din. Iskrena hvala in na mnoga leta! — »Zarja«.

Silvestrov večer. Ponovno opozarjamo narodno občinstvo na Silvestrov večer, katerega priredi narod. žel. gl. društvo »Drava« s sodelovanjem vseh društvenih odsekov v vseh prostorih Narodnega doma z izključno zabavnimi sporedom. Po polnoči ples. V čitalniških prostorih Silvestrov bar. Pripominjamo, da je društvo bilo primorano vstopnino nastavit v višini 10 Din. z ozirom na povisane davšchine in splošne stroške, ter z ozirom na dejstvo, da je le toliko vstopnic v razprodaji, kolikor je sedežev na razpolago. Prilika na lanskem Silvestrovem večeru nas je izučila, da je preveliki naval motil zabavo. Za ples se ne bode nobena posebna vstopnina pobirala, kakor se tudi ne bo nadlegovalo občinstva s prodajo cvetic, srečk itd. Po naklonjenosti lastnikov Park-kavarne bodo velika dvorana, galerija in stranski prostori z mizicami in stoli navedene kavarne udobno urejeni. Društvo je vsestransko poskrbelo za prijeten in zabaven letni zaključek.

Priporočljiva dekla. Pri posestniku Pavlincu pri Sv. Petru je služila za deklo neka Marija Krahovnik, doma iz Ribnice na Pohorju. Dne 17. decembra je prosila gospodarja, da ji dovoli en dan prosto, ker gre obiskat svojo teto. Gospodar je prošnji kajpada ustregel in Micka je šla. Z njo pa je šla tudi ena obleka, par čevljev, telovnik, predpas-

nik in drugo perilo; Micka se namreč ni več vrnila. V mestu je pri neki straniki, kamor je nosila mleko, kasirala tudi za mleko na račun svojega gospodarja 812 K. Nepošteno dekle, ki se je brez posla potikala po mestu, je policija danes izsledila in oddala sodišču, kjer je že znana od prej, ko je bila kaznovana radi potepuštvu.

m Razprodaja čevljev priredi tvrdka Dragotin Roglič na Koroški cesti 19 po novem letu. Več je razvidno iz inserata v današnji številki.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Petek, 29. dec. zaprto.
Sobota, 30. dec. Faust, C. gostovanje g. Kovača, člana Narodnega gledališča v Ljubljani.

Nedelja, 31. dec. ob 15. uri Pogumni Tonček, izv. premijera. Mladinska predstava.

Ponedeljek, 1. januarja ob 15. uri Pogumni Tonček, izv. Mladinska predstava.

Ponedeljek, 1. jan. ob 19½ Hoffmannove pripovedke, izv. (kuponi).

—□—

»Faust«. V soboto 30. decembra je remiza Fausta. V vlogi Fausta gostuje g. Kovač, član Narodnega gledališča v Ljubljani. G. Kovač je s svojim na-

stopom v Hoffmannovih pripovedkah dokazal, da je kot pevec in kot igralec kos teški nalogi. Ker je Faust eno najlepših svetovnih glasnih umetnin, opozarjamo cenj. občinstvo, da si ga čimpreje ogleda.

Sokolstvo.

o Načelnstvo Kola jahačev sokolskega društva v Mariboru ima v nedeljo, dne 31. t. m. ob 10. uri dopoldne v restavraciji Narodnega doma sejo, k kateri se vsi člani načelnstva bratski vabijo! Zdravo!

o Silvestrov večer Sokola v Studencih. Opozarjamo na Silvestrov večer, ki ga priredi Sokol v Studencih v prostorih Sokolskega doma. Na sporedu so velezabavne točke. Začetek točno ob 20. (8.) uri.

Sport.

: Nogometne tekme preko božičnih praznikov. Središče važnih tekmovalj je bilo preloženo v Španijo, kjer je gostovala večina najmočnejših srednjeevropskih klubov. Tako je dunajski Amateur S. K. premagal S. K. Bilbao z 4:1, dunajski Sport klub: F. C. Europa (Barcelona) 4:0 in »večnie« prvak Madžarske MTK je igral z A. C. Barcelona 0:0! V Italiji je porazil dunajski Waf: F. C. Bologna 1:0. V Nemčiji je podlegel dunajski »Rapid« F. C. Nürnberg z 1:4 medtem ko je dunajska »Hako« v Offenbachu premagala F. K. Kickers z 6:1.

: Mednarodno tekmo Španija:Portugalska je odločila Španija v svojo korist z 2:1.

Objave.

§ I. Mariborski blokop. Danes petek, soboto in nedeljo se predvaja izborna napeta detektivska drama v 5 činih »Meksiko Jim«, ki se izkazuje z izvrstnimi jahaškimi senzacijami in zelo napeto vsebino. — V ponedeljek začne krasna monumentalno pustolovna drama »Neznanke iz Ponte Grande«.

§ Mestni kino. »Otroci tmine«, monumentalni film v 2 epohah, I. del Boreči se svetovi v 5 činih se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

§ Vetrkanske predstave na vrvi največjega umetnika in plesalca na vrvi Blondinija, odlikovanega z zlatimi in srebrnimi svetinjami, in letos s srebrno zvezdo v parku Eden v Pragi, se vrše v nedeljo dne 31. decembra 1922 in ponedeljek dne 1. januarja 1923 na Rotovškem trgu in sicer od pol 11. do 12. ure dopoldne in od pol 15. do 16. ure popoldne. Čisti dobiček je namenjen organizaciji vojnih invalidov v Mariboru. Med predstavami svira ena izmed najfinejših godb. K obitni udeležbi vabi odbor Udruženja vojnih invalidov.

Gospodarstvo.

g Novosadska produktna borza dne 27. decembra: pšenica bačka 430 din., sremška 435; ječmen 310—315; fižol no-

vi 370; moka »0« 588, za kuho 563, št. 6 513; otrobi pšenični 165; svinjska mast 27; orehi 525; tendenca čvrsta.

g Na curiški borzi bo od 1. jan. naprej notiral samo dinar in bo tudi Zagreb označen v dinarski veljavi.

g Nov pravilnik Narodne banke, ki daje smernice za dovoljevanje kreditov, vsebuje sledeče glavne točke: 1. banka daje kredit na tri podpise. Tretji podpis se lahko nadomesti tudi z državnimi papirji v višini monice; 2. pri podeljevanju kreditov denarnim zavodom se ozira na splošne gospodarske koristi dotičnega zavoda ter na višino obrestne mere za vloge; 3. razen posrednega kredita lahko dobe denarni zavodi, (banke, hranilnice in posojilnice) tudi neposredni kredit, a največ v dvakratnem iznosu posrednega kredita; 4. podružnice Narodne banke lahko dovolijo kredit v višini do 10% vplačanega akcijskega kapitala. Privatna podjetja in tvrdke dobe kredit do največ 100.000 dinarjev. Večje kredite lahko dovoli samo centralni upravni odbor; 5. kredit se dovoli samo onim denarnim zavodom, ki obstoje že dve leti in zasebnim podjetjem, ki obstoje že tri leta; 6. upniki so dolžni, dajati Narodni banki informacije o posameznih tvrdkah in osebaj; 7. kredit se brezpo- gojno odpove, če pade tvrdka v konkurz, ako preneha poslovati, umre ali izstopi kak član in v sličnih drugih slučajih. Ostale manj važne točke so ostale večinoma neizpremenjene.

Pristopajte k CMD!

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.
(Dalje.)

(105)

Supreme Court je Allana oprostil. Poslušalstvo je oprostilo sodbo sprejelo z živim radovanjem in je veselo vzklikalo. Ethel Lloyd je mahala z žepnim robcem kakor z zastavo. Allana je morala do voza spremi zaščitna straža, ker bi ga ljudje sicer raztrgali na kosce, da bi imeli kaj za spomin. Po cestah okoli in okoli je odjekovalo: »Mac Allan, Mac Allan!«

Veter je spet pihal od drugod. Allana pa je na misel hodilo samo še eno, in tega se je hotel držati v svojo preostalo energijo: v samoto, nikar ne med ljudi...! Umaknil se je v Mac City.

ŠESTI DEL.

1.

Predor je bil mrtev.

Korak se je razlegel daleč po samotnih rovih in glas je votlo donel kakor v kleti. V postajnicah so podnevi in ponoči enakomerno tiho peli stroji, ki so jim stregli malobesedni, čemerni inženjerji. Posamezni vlaki so rovtali navnoter, navzven. Le v submarinjski tokavi so še vedno rili delavci Pittsburg Refining and Smelting Companyje. Predorsko mesto je bilo pustotno, zaprašeno, izmrlo. Ozračje, po katerem je sicer razgrajalo od škrljavega mlenja strojev mešalcev betona in od trhunkanja vlakov, je molčalo, tla se niso več tresla. V pristanišču so bile zasidrane redi mrtvih parnikov. Strojnice, ki so se prej iskriale kakor vilinski gradovi, so bile sedaj razen nekaterih ponoči temotne ko razvaline in brez življenja. Tripavo svetilo v pristanišču je bilo ugaslo.

Allan je stanoval v petem nadstropju pisarniškega poslopja. Skozi okna so se videli brezštevni tiri, držeči tja doli, a vsi so bili prazni in zaprašeni. Prve tedne Allan sploh ni šel z doma. Potem se je nekaj tednov mudil v rovih. Občeval ni z nikomer razen s Stromom. Prijateljev v Mac City ni imel. Hobby se je iz svojega selskega dvorca že davno izselil. Opustil je svoja opravila in si kupil farmo v Maineu. Novembra je imel Allan s starim Lloydom triuren razgovor, ki mu je uničil zadnje nade. Pobit in zagrenjen je še istega dne na sindikatskem parniku odplul. Pregledoval je ocean- ske in evropske postaje in novice so priobčevale kratka poročila o tem. Toda nihče jih ni čital. Mac Allan je bil mrtev kakor predor, nad svetom so blestela nova imena.

Ko se je na spomlad vrnil v Mac City, se za to nihče še zmenil ni. Pač: Ethel Lloyd!

Ethel ga je pričakovala nekaj tednov na posej pri očetu. Ko pa se je ni zglasil, mu je poslala kratko, prijazno pismce: Čula je, da se je vrnil. Paia in njo bi zelo razveselilo, ko bi ju o priliki posetil. Tisočkrat pozdravljen!

Toda Allan ni odgovoril. Ethelo je presenetilo in zabolelo. Pozvala je k sebi prvaka newyorških detektivov in mu naročila, naj takoj pozve o Allanu. Drugi dan ji je detektiv poročil: Allan dela dan za dnemom v predoru. Vrača se običajno med sedmo in dvanajsto uro zvečer. Živi povsem ločen od sveta in pustil k sebi nikogar, odkar se je vrnil. Pot do njega drži preko Stroma, in Strom se da še manj preprositi nego kak ječar.

(Dalje prihodnjic.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Gospodje se sprajmejo na hrano v Koroški cesti št. 18. 2655 3-1

Meblrana soba za dva gospoda (gospodični) se od da s hrano. Naslov se izve v upravništvu. 2653

Spalna garnitura, stensko zrcalo, velika miza, šivalni stroj, salonska garnitura in dr. se prodaja. Vpraša se: Rotovski trg 8, I. nđstr., levo. 2662

Trgovec s 400.000 K v gotovini, želi vstopiti kot družabnik v dobro vpeliano trgovino. Ponudbe je vpslati na uravo lista pod »Trgovec«. 2640 2

Kranjske klobase

in druge vsakovratne specarijske blago kakor ram, kenjak, likerji itd. se dobi najceneje pri

M. Kamenšek

Maribor, Maistrova 17.

Praznih steklenic za vino

(¹/₁₀ lt) kupi vsako množico veletrovgovias z vinom Pugel, Rossmann in Voller, Maribor, Trg svobode št. 3. 2567 9-8

Novi lastniki tvrdke »MELISTROJA«, Gosposka ulica št. 8, vljudno naznanjajo, da glasom notarijske pogodbe niso prevzeli od prejšnjega gospodarja g. dr. Irgoliča ne tirjatve in ne dolgove. Vse fakture in dolgove, datirane pred 1. t. m. pripadajo prejšnjemu lastniku g. dr. Irgoliču, kateremu so tudi izročene vse prejšnje trgovske kajige. 2654

Grioni. Nikodem. Zeller.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril

vinotoč na Počehovi.

Za obilen obisk se priporoča Jakob Polanec. 2656

Meblovana soba

s hrano ali brez se išče pri boljši redlini za takoj ali pozneje proti dobremu plačilu. Ponudbe poslati pod Jugoslovenski Lloyd. —;— 2629

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druga deželne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSEY, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon št. 88. 1328**

Velika razprodaja čevljev od 1. do 20. januarja 1923.

Vsled preureditve trgovine in delavnice razproda podpisana tvrdka veliko množino moških, ženskih in otročjih čevljev, visoke in nizke oblike, črne in rujave barve proti popustu na ceni od 10—40% vkljub znova rastočim cenam surovin. Popust velja le ob takojšnjem plačilu. Za časa razprodaje bodo čevlji v trgovini označeni z originalno ceno in popustnim odstotkom

Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19.